

Ylikulutusviikko

Aktivistimummot kertovat lapsuutensa kulutustarinoita viikolla 19

Ylikulutusviikon (vko 19) tueksi Aktivistimummot toteuttavat viestintäkampanjan, jossa mummot piirtävät ilmastomuutokseen ja ylikulutukseen liittyviä aikajanoja omasta lapsuudestaan tähän päivään. Koossa on 11 tarinaa, jotka ajoittuvat pääosin mummojen lapsuuteen, 60-70-luvulle. Tarinoita jaetaan Aktivistimummot-Facebook-sivuilla 9.5. lähtien. Aktivistimummot on tukemassa myös ylikulutuksesta muistuttavaa ilmastoaktivistien yhteistä Lastenkapinaa 14.5.22.

Nelivuotias Anne nautti 60-luvun alussa metsäretkistä viikonloppuisin perheen kanssa ja, no niin, varsinkin eväistä. Muurahaiset olivat hieman kiusallisia, mutta kaikki pikku mönkiäiset ovat osa korvaamattoman arvokasta biodiversiteettiä. Sen katoaminen on uhka seuraaville sukupolville. Harvaan asuttuna maana Suomen merkitys eliölajien säilyttämisessä kasvaa tulevaisuudessa entistä suuremmaksi, ja jo nyt monen lajin eurooppalaisen kannan pääosa esiintyy Suomessa. Suomen vanhaa, luonnontilaista metsää ei saa enää hävittää.

Anne Leppänen

Anu oli 6 vuotta ja Lauttasaaren rannan kaislikoissa leikittiin naapuruston lasten kanssa kaikki päivät labyrinttimäisillä käytävillä juosten. Joskus laitettiin säilykepurkkien alle kaisloja palamaan ja paistettiin ruisleivän siivuja evääksi. Kaisloista rakennettiin myös nukkuma-alustat nukeille. Kotona lastenhuoneessa oli sänkyjä ja pieni pöytä ja sen ympärillä tuolit. Leluja oli yhden laatikollisen verran. Se riitti hyvin kolmelle. Meille tuli kerrostalon ensimmäinen telkkari. Kerran viikossa Tesvisio lähetti lastenohjelman. Silloin kahdeksan naapuruston lasta istui meillä ihmettelemässä televisiota. Kaikkea oli vähän, mutta puutetta ei ollut mistään. Nykyään kaatopaikka on pullollaan toimivia televisioita ja leluja ja koko tavarataivas rakentaa nykypäivän 6-vuotiaalle tarpeita.

Anu Harkki

Kun Carita aloitti 6-vuotiaana kansakoulun Helsingissä, Suomessa oli henkilöautoja noin kolmekymmentä tuhatta. Silloin 1950-luvun alussa oli siis yksi auto 150 suomalaista kohden. Viime vuonna, kun hänen lapsenlapsensa Jali aloitti koulun, autoja huristeli Suomen teillä lähes satakertainen määrä eli 2,7 miljoonaa. Nyt autoja on yksi jokaista kahta suomalaista kohden. Autoistuminen on vaatinut yhteiskunnilta kaikkialla maailmassa valtavia investointeja teihin, siltoihin, pysäköintipaikkoihin ja liikennejärjestelmien kehittämiseen. Toivon Jalin saavan todistaa päästöttömien kulkuneuvojen voimakkaan yleistymisen lähivuosina.

Carita Koivunen

Kun Eevis (67) oli kuusivuotias, maapallolla eli kolme miljardia ihmistä. Maapallon pinta-alasta n. 60 prosenttia oli luonnontilaisia ja koskemattomia, ihmisen vaikutuksen ulkopuolisia alueita. Eeviksen lapsenlapsi Siiri on kuusivuotias toukokuussa 2022. Maapallon väki on yli kaksinkertainen ja luonnonvaraiset alueet ovat hänen isoäitinsä elinaikana, 67 vuodessa, kutistuneet puoleen. Koskemattonta luontoa on jäljellä noin 30 prosenttia. Joidenkin tutkijoiden mielestä paljon vähemmän. Miten elonkirjon on käynyt, kun Siiri tarkastelee sitä 67-vuotiaana vuonna 2083?

Eeva-Riitta Piispanen

Kun Helena oli 12-vuotias, mökkirannassa Suomenlahden saaristossa uitiin joka ikinen päivä. Elokuussa laiturilla oli hauska maata katsomassa meduusoiden liikkeitä kirkkaassa vedessä. Helenan vanhin lapsenlapsi on 12-vuotias ja viettää kesiä samassa saarella. Viime kesänä sinilevän määrä oli merialueilla huipussaan poikkeuksellisesti jo heinäkuun puolivälissä. Meduusoja on samoilla rannoilla ehkä vieläkin, mutta niitä on vaikea nähdä sameassa rantavedessä. Millaisia muistijälkiä lapsenlapsille jää Itämeren rannoilla ja Suomenlahden saaristossa vietetyistä kesistä?

Helena Kääriäinen

Kun Leena 1950-luvulla kävi kansakoulua, oli hänen lempiruokansa koulussa makaronivelli. Vellit, puurot ja keitot olivat pääasiallisia kouluruokia ja lihaa käytettiin tuolloin vähän. Lihaa syötiin Suomessa 50-luvulla 29 kg vuodessa per nenä.

Nyt 2020-luvulla lihan kulutus per henkilö on Suomessa 79 kg. Korkeimmillaan se oli 2010-luvulla 81 kg, mutta erilaiset kasviproteiinit ovat alkaneet vähentää lihan kulutusta, mikä sekä terveyden että ilmaston kannalta on erinomainen asia.

Kun Leena-mummon silmäterä Aimo aloittaa parin vuoden päästä koulun, hän toivottavasti saa siellä lempiruokaansa makaronilaatikkaa, jossa jauhelihan korvaa härkis, nyhtis tai vastaava ja jonne mummon tavoin voi raastaa joukkoon porkkanaa, nam nam!

Leena Hinkkanen

Kun Liisa oli yksivuotias, imeväiskuolleisuus oli Suomessa 40 jokaista tuhatta elävänä syntynyttä vauvaa kohti. Viime vuonna vastaava luku oli alle kaksi. Liisan ollessa vauva, naisten elinajanodote Suomessa oli 70 vuotta ja miesten 63 vuotta. Viime vuonna syntyneiden tyttöjen elinajanodote Suomessa on 85 vuotta ja poikien 79 vuotta.

Tieteellisen tutkimus- ja kehitystyön tuloksena on voitu vaikuttaa valtavasti ihmisen elinikään. Toivon lastenlasteni saavan todistaa vastaavanlaisia valtavia eri tieteenalojen kehitysaskelaita ilmastoystävällisen energian tuottamiseksi ja kestäväen kehityksen hyväksi

Liisa Viheriälä

Kun Reetta oli nelivuotias, peruna kuului ruokapöytään. Kaikki söivät perunaa keitettynä, paistettuna, muusina, laatikkona, piirakkana, kukkona. Koululaisilla oli syksyllä perunannostoloma. Suomalainen söi vuonna 1950 perunaa keskimäärin noin 142 kiloa vuodessa, vuonna 2016 keskimäärin 46 kiloa.

Toivon, että nelivuotias lapsenlapseni saa nyt ja tulevaisuudessa lautaselleen perunaa, joka kasvaa lähellä ja jonka hiili- ja vesijalanjälki on tuntuvasti pienempi kuin riisin tai pastan.

Reetta Meriläinen

”Ensimmäisenä koulupäiväni vuonna 1963 täytin 7 vuotta. Minulla oli uusi koululaukku ja ajoin kahden kilometrin koulumatkan pyörällä. Äiti oli ommellut minulle koulupuvun. Käytin koululaukkuja kolme vuotta. Se oli aikaa, jolloin uusiutuvia luonnonvaroja käytettiin Suomessa säästellen. Ne riittivät koko vuoden tarpeeseen.

Kulutus oli jo vähän yli uusiutuvien luonnonvarjojen vuonna 1973, kun täytin 17 vuotta. Silloin ei vielä puhuttu ilmastonmuutoksesta eikä ilmastoahdistuksesta.

Nyt, kun olen 65-vuotias, nykyinen kulutuksemme Suomessa vaatii kolmen maapallon luonnonvarat. Maailma elää keskimäärin kahden maapallon kulutusvauhtia. Se on kestämatöntä. Aktivistimummona opettelen takaisin kohtuullisen kulutuksen tielle. Samaa opetan lapsilleni ja lapsenlapsille. Tuhlaaminen ja ylikulutus lisäävät ahdistusta.” Seija kertoo.

Seija Kurunmäki

Kun Sisko oli viisivuotias, hän sai Ruotsista lahjaksi kumipallon. Se oli lapselle aarre. Suomessa oli sodan jälkeen pula kaikesta energiasta ja monista raaka-aineista. Toisaalta tulimme vähällä toimeen. Siskon kodissa oli lamppujen lisäksi vain yksi sähköllä käyvä koje: putkiradio. Voimakkaan teollistumisen, palvelujen ja kotitalouskäytön kasvun vuoksi sähkönkulutus on kaksinkertaistunut jokaisella vuosikymmenellä 1950-luvulta 2000-luvulle.

Sähköntuotannossa ollaan Suomessa onneksi jo lähellä omavaraisuutta. Ydinvoima tuottaa sähköstä nyt noin kolmasosan, tulevaisuudessa enemmän. Jo 85 prosenttia on hiiletöntä sähköä. Etenkin tuulienergia on kasvussa, ja aurinkoenergia paikkaa tuotannon vaihtelevuutta. Viisivuotiaan lapsenlapseni maailmassa voidaan siis tehdä sähköä luontoa säästäten.

Sisko Pörsti

Kun Tarja aloitti koulun lähes 70 vuotta sitten, maapallolla eli noin 2,5 miljardia ihmistä. Tarjan lapsenlapset ovat nyt koululaisia ja maapallon väkimäärä on kolminkertaistunut. Ilmastonmuutoksen hidastaminen vaatii ruokatottumustemme muutosta, jotta ravitsevaa ruokaa riittäisi seuraavillekin sukupolville.

Ruokatottumuksiamme voimme muuttaa vähentämällä eläinperäisen ruoan käyttöä ja valjastamalla mikrobit ruoan tuotantoon. Suomalaiset tutkijat ovat kehittäneet menetelmiä biovalkuaisen tuottamiseksi korvaamaan eläinperäistä proteiinia. Biovalkuaisen ympäristöjalanjälki voi olla jopa 90 prosenttia pienempi kuin eläinperäisen tuotannon. Toivoa siis on!

Tarja Kujala

Lauantaina 14. toukokuuta Helsingissä vietetään karnevalistista Lastenkapinaa. Koko perheen ja kaikenikäisten tapahtuma tuo iloa ja toivoa. Se vie myös viestin niille, jotka päättävät lasten asioista. Tapahtuma on osa ylikulutusviikkoa, jossa on mukana Elokapinan 45+ -ikäisten ryhmä, Aktivistimummot, Ilmastoisovanhemmat, Ilmastovanhemmat ja PAND - Taiteilijat rauhan puolesta Aktivistimummot ovat mukana tapahtumassa kertomalla lapsuutensa kulutustarinoita.

Lisätietoja

www.aktivistimummot.fi

Yhteyshenkilö Seija Kurunmäki, 0400-460894

seija.kurunmaki@kuule.fi